

³⁷ *Вінтоняк Н.* Корпоративні відносини в аспекті відносин між подружжям / Н. Вінтоняк // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 10. – С. 10.

³⁸ Там само. – С. 13.

³⁹ Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя: постанова пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 р. № 11 // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 1. – С. 5.

⁴⁰ Ухвала Вищого спеціалізованого суду України від 1 листопада 2017 р. у справі 361/8273/16-ц : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>

⁴¹ Постанова Верховного Суду України від 11 березня 2015 р. у справі № 6-21ц15 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>

⁴² Рішення Конституційного Суду України «У справі за конституційним зверненням приватного підприємства „ІКІО“ щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України від 19 вересня 2012 року № 17-рп/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 75. – С. 33. – Ст. 3038, код акта 63617/2012. П. 1 резолютивної частини рішення.

⁴³ *Борисова В.І.* Підприємство в системі об'єктів цивільних прав / В.І. Борисова : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7773/1/Borisova_12-16.pdf

⁴⁴ Там само. – П. 2.1.

Резюме

Аветисян М.Р. Деякі питання правового режиму майна як складової змісту організаційно-правової форми господарювання.

У науковій статті розглянуто правові режими майна, на підставі яких суб'єкти господарювання різних організаційно-правових форм здійснюють господарську діяльність, надано пропозиції щодо вирішення проблеми «подвійного» правового режиму майна суб'єктів господарювання.

Ключові слова: організаційно-правова форма господарювання, зміст організаційно-правової форми господарювання, правовий режим майна, суб'єкт господарювання.

Резюме

Аветисян М.Р. Некоторые вопросы правового режима имущества как составляющей содержания организационно-правовой формы хозяйствования.

В научной статье рассмотрены правовые режимы имущества, на основании которых субъекты хозяйствования различных организационно-правовых форм осуществляют хозяйственную деятельность, даны предложения по решению проблемы «двойного» правового режима имущества субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: организационно-правовая форма, содержание организационно-правовой формы хозяйствования, правовой режим имущества, субъект хозяйствования.

Summary

Avetisyan M. Some issues of the legal regime of property as part of the content of the organizational and legal form of management.

The scientific article examines the legal regimes of property, on the basis of which business entities of various organizational and legal forms carry out economic activities, and make proposals for solving the problem of the “dual” legal regime of property of business entities.

Key words: legal form of economic activity, content of legal form of economic activity, legal regime of property, of business entity.

УДК 347.151.4

Т.О. БОРДЮГ

Тетяна Олександрівна Бордюг, аспірант Київського університету права НАН України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ ЗАЧАТОЇ, АЛЕ ЩЕ НЕ НАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Питання про момент виникнення правоздатності у людини загалом та у дитини зокрема є досить складним. Варто визнати, що дана проблема є однією із найбільш дискусійних у науці. У цьому напрямі вже відомо не одне наукове дослідження, проте вбачаємо за доцільне висловити і деякі свої міркування, звернувши увагу на певні аспекти, які залишалися поза увагою в попередніх працях.

Насамперед хочеться вказати на той факт, що до легалізації абортів в СРСР у 1920 р., який став першим у цьому, таке питання правомірності штучного переривання вагітності не виникало – закони Російської імпе-

рії засуджували, а тому й забороняли аборти, передбачаючи кримінальне покарання за їх проведення¹. Нині ми вже маємо цілі покоління, які виховувалися із відповідною ментальністю.

І хоча у цю особливу історичну мить ми всіма силами намагаємося позбутися комуністичного минулого і активно проводимо декомунізацію, все ж комуністичну ідеологію, насаджувану десятиліттями, викоринити вкрай складно². Саме тому, на наш погляд, точиться досить жорстка дискусія з питання допустимості штучного переривання вагітності, яку підіграла у 2012 р. реєстрація у ВРУ законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо штучного переривання вагітності (абортів)» № 10170 від 12 березня 2012 року³.

Після цього законопроекту відомі ще два: проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони штучного переривання вагітності (абортів)» № 2646-1 від 05 квітня 2013 року⁴ та Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмежень по проведенню операцій штучного переривання вагітності (абортів)» № 6239 від 27 березня 2017 року⁵.

У пояснювальній записці до останнього однозначно вказується наступне: «Міжнародні неурядові організації стоять на позиції, що вільне проведення абортів є порушенням права дитини на життя. Така позиція підтверджується точкою зору сучасної ембріології⁶. Окрім цього, у записці згадується і про «горе-бізнес», якому вигідні аборти через полювання на стовбурові клітини⁷.

На сьогодні відомо багато наукових праць як у сфері біології та ембріології, так і інших наук, які показують, що ембріон здатен відчувати, боятися, не заперечуються можлива психічна діяльність ембріона, а під час проведення операції зі штучного переривання вагітності спостерігається така реакція плоду, на підставі якої роблять висновки про те, що він, фактично, зазнає тортур⁸. Проте борці за право вибору жінки не сприймають цих фактів та намагаються наводити інші наукові дані про неспроможність плоду відчувати через не сформованість нервової системи, які нині вже слід вважати застарілими з точки зору більш нових наукових досліджень⁹.

У цьому питанні можна наводити багато аргументів, контраргументів і підкріплень для кожного з них; заперечень і заперечень на заперечення (оперуємо поняттями критичного мислення), які ми не вбачаємо за доцільне розглядати у межах даної роботи, оскільки це вже було розглянуто до нас, зокрема у цитованих нами у контексті цього питання працях та публікаціях. Звісно, тут є свої проблеми, і полеміка навколо них може точитися довго¹⁰. Але варто звернути увагу на те, що все більше науковців визнає за ненародженими дітьми певні права, вважає їх суспільною цінністю та засуджує аборт як аморальний вчинок (С.Я. Фурса¹¹, О.Л. Львова, О.Л. Богініч¹², О.Ю. Косова¹³, Н.М. Тарусіна¹⁴, Е.С. Резник¹⁵, А.К. Поляніна¹⁶ та інші). Якщо з точки зору науки про це ще можна дискутувати, то аморальність цього вчинку неможливо спростувати.

Разом із тим вирішення проблеми штучного переривання вагітності (бути чи не бути) до цього розглядалося здебільшого у площині заборони чи дозволу закону, залишаючи поза увагою такі регулятори суспільних відносин, як мораль, релігія, культура. Тому ми вбачаємо за доцільне проаналізувати можливі шляхи вирішення даної проблеми не лише з боку права, а й суспільної свідомості.

При цьому вважаємо за необхідне зазначити, що в рамках даного дослідження ми розглядатимемо правоздатність зачатої, але ще не народженої дитини саме у контексті матеріального права, оскільки у процесуальному праві, як слушно вказує С.Я. Фурса, «цивільна процесуальна правоздатність виникає, відповідно, лише з моменту звернення (письмового для суду та письмового чи усного – для нотаріуса) фізичних чи юридичних осіб до суду чи нотаріуса»¹⁷.

Відповідно, **мета статті** полягає у тому, щоб визначити момент виникнення правоздатності у матеріальному праві та запропонувати шляхи вирішення проблеми забезпечення права на життя зачатої дитини.

Насамперед хочеться звернути увагу на ключовий момент: ніхто із людей зі здоровим глуздом не стане заперечувати проти того, що без запліднення неможливе зародження, початок, нового життя. І ми зараз говоримо у широкому загальному сенсі: очевидно, що нове життя починається із запліднення, і без нього, без стадії ембріона, не почнеться, хто би там що не говорив про його (ембріона) життєздатність.

То якщо очевидним є той факт, що життя будь-якої народженої дитини починається із запліднення, із вагітності матері, то логіка вказує на те, що де існує початок, там і сам процес, який почався. І якщо життя не можна продукувати ніяк інакше, ні з якої іншої стадії, на якій борці за вибір вважають, що воно починається, а лише із стадії запліднення, то постає питання про логічне обґрунтування позиції прихильників абортів – воно просто відсутнє. Якщо без запліднення життя не почнеться, то запліднення і є початком життя, а де початок явища, там і саме явище – тобто де початок життя, там і саме життя.

Якщо елементарна логіка підказує правильне рішення, то чому так активно обстоюються та захищаються аборти? Вбачається, що не стільки із міркувань логіки, науки чи соціальних проблем, скільки частіше через власний егоїзм, оскільки при визнанні права на життя ненародженої дитини потрібно буде брати відповідальність, контролювати свої статеві стосунки, терпіти незручності унаслідок народження незапланованої дитини.

Тому, на наш погляд, проблема полягає не стільки в питаннях науки загалом і юриспруденції зокрема, скільки у суспільній свідомості. У країнах, де відкрите негативне ставлення до абортів у суспільстві, спостерігається і значно нижча кількість абортів, хоча закон може й не встановлювати абсолютної заборони (Німеччина, Велика Британія, Польща). Відомо, що існування закону ще не означає дотримання його приписів, як це яскраво видно у випадку із законом, який забороняє куріння у громадських місцях¹⁸. Якщо людина не має сильних моральних переконань і орієнтирів, то закон не зупинить її. У цьому питанні світогляд, мораль, принципи, релігійні переконання є більш сильним регулятором поведінки особи, аніж право чи закон.

Виходячи із вказаного вище, ми вважаємо, що **правоздатність виникає із моменту зачаття**. А це означає, що право повинно охороняти і захищати права дітей ще до їх народження, в тому числі, і право на життя. До речі, цей підхід відображений у чинному законодавстві. ЦК уже охороняє спадкові права зачатої, але не народженої дитини (ст. 1222), а Кримінальний кодекс встановлює особливу охорону вагітної жінки, визнаючи серед обтяжуючих обставин здійснення злочину проти жінки, яка завідомо для злочинця була вагітною (ст. 67)¹⁹. Таким чином, хоч і не завжди безпосередньо, але закон визнає певні права за ненародженою дитиною, але коли питання стосується життя, то починається відступ від цих позицій, а це просто означає непослідовність як законодавця, так і деяких науковців.

Ми знайомі із існуючим у науці твердженням про те, що спадкові інтереси охороняються для народженої дитини, а встановлюючи охорону до моменту народження, закон просто дбає про інтереси дитини, яка народиться, і тому це нічого не означає з точки зору правоздатності. Але важко погодити із логікою цього твердження. Закон охороняє спадкові права та інтереси ненародженої дитини, тим самим визнаючи її носієм прав, хоч і майбутніх. Однак, знову ж таки, це просто питання культури, ментальності й зручності, тому під свою позицію прихильники абортів можуть знайти і «підігнати» аргументи і виправдання.

І той факт, що справа не у моменті зародження життя чи в тому терміні, коли плід можна вважати сформованою людиною, підтверджується новими ініціативами у сфері абортів. Так, у Вірджинії, США, було запропоновано новий проект закону, який дозволяє вбити дитину навіть у дев'ять місяців вагітності, шляхом введення в організм дитини ін'єкції отрути і потім індукуючи пологи, або під час пологів²⁰. Якщо ж пологи вже почнуться і народиться жива дитина, то запропонований законопроект допускає так званий «постнатальний аборт», який дозволяє прийняти рішення про вбивство дитини після її народження уколом з летальною речовиною²¹. А Нью-Йоркський акт репродуктивного здоров'я уже створив юридичну, законну, можливість здійснювати вбивства немовлят на будь-якому терміні внутрішньоутробного розвитку²².

То чим це можна пояснити? Адже у цих випадках дискусія про те, коли починається життя, коли дитина стає самостійною життєздатною істотою, коли плід стає достатньо сформованим, щоб його можна було вважати новою людською істотою і тому подібні, уже не має значення, тому що йдеться про фактичне вбивство немовлят шляхом евтаназії. Відповідно, риторика про допустимість абортів переходить вже в іншу площину і виходить далеко за межі аргументів, які до цього наводилися прибічниками абортів в обґрунтування їх прийнятності.

Як бачимо, все починається з малого – отримавши законне визнання права жінок на штучне переривання вагітності до 12 тижнів (у окремих випадках – до 22 тижнів), прибічники абортів вже цим не задовольняються, а прагнуть більшого – вбивства вже народжених немовлят. І хоча в останньому випадку вбивство більш очевидне, аніж на ранніх термінах вагітності, суть залишається такою ж само.

Тому, на наш погляд, вирішення питання про прийнятність штучного переривання вагітності слід починати не із визначення та встановлення законодавчих заборон чи обмежень, а із просвітницької діяльності громадських та релігійних організацій. Необхідно показати і донести до громадськості суть абарту. До того ж, суспільство повинно бути готове взяти на себе відповідальність як за одиноких матерів, матерів-підлітків, так і за незапланованих та небажаних дітей. Потрібно також впливати не лише на «цвіт» проблеми, а й на корінь – зокрема, пропагувати ідею уникнення випадкових статевих стосунків серед молоді, а ще краще – закликати до вступу в них лише після одруження, у шлюбі.

Право не здатне врегулювати суспільні відносини на цьому рівні – воно не може вказувати людям, як їм будувати своє приватне, зокрема, статеве життя. Але це можливо зробити на рівні моралі, релігії, ідеології, культури, соціальних програм. Тому починати потрібно насамперед із цього, а лише потім, коли суспільство буде готове прийняти відповідні законодавчі положення, встановлювати обмеження і заборони на штучне переривання вагітності.

І то ці обмеження та заборони повинні впроваджуватися поступово, щоб вони могли прижитися в суспільстві. Оскільки, звісно, якщо раптом заборонити аборти, то більшість, вважаючи такий вихід із ситуації прийнятним, буде вважати закон несправедливим, а тому і шукати шляхи, як його обійти. Із цих міркувань, дійсно, існує ризик, що індустрія операцій із штучного переривання вагітності перейде у підпілля, що ніяк не покращить ситуацію в суспільстві.

Тому до вирішення цього питання потрібно підходити свідомо і поступово, не перекладаючи це лише на сферу права, а передусім займаючись цим на рівні громадської роботи та просвітницької діяльності. До того ж, держава, забороняючи аборти та визначаючи окремі крайні випадки можливості вжиття заходу штучного переривання вагітності, повинні також передбачити програми підтримки сімей, як повних, так і не повних, для яких народження дитини несе додаткові труднощі соціального та/чи матеріального характеру.

Тільки при такому підході це питання може знайти дійсно справедливе вирішення. Оскільки, якщо перекладати все лише на жінок, то, не маючи необхідної підтримки у складних життєвих обставинах, вони вимушені будуть вдаватися до заходів штучного переривання вагітності, виправдовуючи це правом на вибір, на власне тіло тощо. **Тому вирішувати питання обмеження та заборони абортів необхідно комплексно, починаючи із суті проблеми, а не намагаючись врегулювати її поверхово, оскільки у такому випадку це не приведе до бажаних результатів.**

У цьому контексті хотілося б навести цікаву і оригінальну та, на наш погляд, справедливу думку доктора теології Р. Хейза, який вважає, що ця проблема взагалі розглядається в неправильному контексті, оскільки тут не вирішується ні питання співвідношення прав жінки і ненародженої дитини, ні моменту початку життя, ні

особистісної сутності ембріона, ні якості життя небажаної дитини. Хоча автор стверджує, що окремі важкі ситуації не можуть протистояти цінності життя, обґрунтованої в Біблії, все ж він відстоює ідею, що питання абортів має вирішуватися релігійною громадою спільно, а тому тільки та громада, яка готова взяти на себе тягар відповідальності і за забезпечення, і за виховання небажаних дітей і їх неповнолітніх матерів, і за підтримку дітей-інвалідів та їх сімей, має право виступати проти штучного передчасного переривання вагітності²³.

Отже, вирішення питання абортів не стільки залежить від заборон чи обмежень закону, скільки від свідомості суспільства. Якщо на рівні свідомості вдасться впровадити негативне ставлення до них, то навіть при існуванні законної можливості штучного переривання вагітності значно менша кількість жінок буде йти на це. При цьому ми не заперечуємо існування різних життєвих обставин, які право все-таки теж повинно враховувати, визначаючи випадки за медичними і соціальними показаннями, у яких штучне переривання вагітності буде правомірним. І бажано було б, щоб таких виняткових випадків була якомога менша кількість для належного забезпечення права на життя ненародженої дитини.

Але ще раз хочеться наголосити на тому, що держава, суспільство, релігійні громади, родичі, батько зачатої дитини повинні розділити відповідальність за ще ненароджених і згодом небажано народжених дітей, а не перекладати весь тягар лише на жінок. І тоді можна буде говорити про однозначну справедливість встановлення на рівні закону заборони на проведення абортів.

Отже, можемо зробити такі висновки. У ході дослідження було:

- обґрунтовано, що запліднення як початок явища життя належить до самого життя, а тому правоздатність виникає із моменту зачаття, що свідчить про необхідність правової охорони і захисту прав дітей ще до їх народження, в тому числі й право на життя зачатої, але ще ненародженої дитини;

- проаналізовано проблему штучного переривання вагітності та обґрунтовано, що вона повинна вирішуватися не стільки на рівні закону, скільки на рівні моралі, культури і суспільної свідомості через просвітницьку діяльність та соціальні програми, а також через розділення суспільством із жінками тягара відповідальності у вихованні та забезпеченні не заплановано, не бажано зачатих та згодом народжених дітей.

¹ *Тирус Д.* Аборти в СРСР. Радянська влада була першою, яка легалізувала аборти в ХХ ст. / Д. Тирус : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://catholicnews.org.ua/aborti-v-srsr-radyanska-vlada-bula-pershoyu-yaka-legalizovala-aborti-v-xx-stolitti> (дата звернення : 17.12.2018). – Назва з титул. екрану.

² *Бордюг Т.О.* Соціолого-правові складові декомунізації в Україні / Т.О. Бордюг // Соціологічні проблеми права : польська соціологія права ХІХ–ХХ ст. : матеріали VI Міжнародної наук.-практ. конференції (м. Київ, 30 вересня 2016 р.) / Інститут законодавчих передбачень та правової експертизи. – К. : Вид-во Інституту законодавчих передбачень та правової експертизи, 2016. – С. 22–25.

³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо штучного переривання вагітності (абортів) : проект Закону України № 10170 від 12.03.2012 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=10170&skl=7 (дата звернення : 21.12.2018).

⁴ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони штучного переривання вагітності (абортів) : проект Закону України № 2646-1 від 05.04.2013 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46457 (дата звернення : 27.02.2019).

⁵ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмежень по проведенню операцій штучного переривання вагітності (абортів) : проект Закону України № 6239 від 27.03.2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61424 (дата звернення : 21.12.2018).

⁶ Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмежень по проведенню операцій штучного переривання вагітності (абортів)» № 6239 від 27.03.2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH4TB00A.html (дата звернення : 27.02.2019).

⁷ Там само.

⁸ *Богінич О.Л.* Право жити чи право бути народженою? (До питання про природне право дитини на життя) / О.Л. Богінич, О.Л. Львова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2013. – Вип. 61. – С. 12–13; *Блехшмід Е.* Збереження індивідуальності : Людина – особа від самого початку. Дані ембріології людини / Е. Блехшмід. – Л. : Вид-во Укр. католицького ун-ту, 2003. – С. 24; *Бара Р.-К.* Юридический статус человеческого эмбриона / пер. М. Печерской / Р.-К. Бара // Лексикон : Дискуссионные темы и неоднозначные термины в сфере семьи, жизни и этики. – М. : Изд-во Францисканцев, 2010. – С. 1028–1029.

⁹ *Williams D.* Friday Five : Former Abortionist Dr. Bernard Nathanson : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://web.archive.org/web/20080830032821/http://www.citizenlink.org/CLtopstories/A000008029.cfm> (дата звернення : 17.12.2018).

¹⁰ І ця полеміка гарно відображена у статті на Вікіпедії: Полеміка щодо абортів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Полеміка_щодо_абортів#cite_note-citizenlink.org-10 (дата звернення : 20.12.2018).

¹¹ *Сімейне право* : Нотаріат. Адвокатура. Суд : Наук.-практ. посіб. з інформ. додатком на лазерному носії : у 2 кн. / Драгіневич Л.Ю., Пульнева О.С., Фурса Є.І., Фурса С.Я. та ін. / за заг. ред. С.Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С.Я., 2005. – К. 1. – С. 157; *Теорія нотаріального процесу* : Наук.-практ. посіб. / за заг. ред. С.Я. Фурси. – К. : Алерта; Центр учбової літератури, 2012. – С. 126.

¹² *Богінич О.Л.* Вказана праця. – С. 12–13.

¹³ *Косова О.Ю.* О конституционном принципе защиты семьи государством / О.Ю. Косова // Правоведение, 1997. – № 3. – С. 23.

¹⁴ *Тарусина Н.Н.* Ребенок в пространстве семейного права : монография / Н.Н. Тарусина. – М. : Проспект, 2014. – С. 67.

¹⁵ *Резник Е.С.* Право на жизнь : гражданско-правовые аспекты : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Е.С. Резник. – Екатеринбург, 2007. – С. 57.

¹⁶ *Полянина А.К.* Факт беременности как основание возникновения родительских обязанностей / А.К. Полянина // Семейное и жилищное право, 2012. – № 1. – С. 10–11.

¹⁷ Теорія нотаріального процесу : наук.-практ. посіб. / за заг. ред. С.Я. Фурси. – К. : Алерта; Центр учбової літератури, 2012. – С. 125–126.

¹⁸ Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення окремих положень про обмеження місць куріння тютюнових виробів : Закон України від 24 травня 2012 р. № 4844-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 13. – Ст. 137.

¹⁹ Кримінальний кодекс України : Закон України № 2341-III у редакції від 23.11.2018 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення : 21.12.2018).

²⁰ Дискусії про аборти новонароджених? Це не помилка. Це дозвіл на вбивство : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rodyna.org.ua/2019-2-13-6/>

²¹ США: постнатальний аборт, або Вбивство дитини після народження : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://credo.pro/2019/02/230171>

²² Цвілій О. У штаті Нью-Йорк юридично дозволили аборти на всіх термінах вагітності / О. Цвілій : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://spzh.news/ua/news/59737-v-shtate-nyju-jork-juridicheski-razreshili-aborty-na-vseh-srokah-beremennosti>

²³ Хейз Р. Этика Нового Завета / Р. Хейз / Пер. с англ.: Г. Ястребов (Серия «Современная библеистика»). – М. : Библиско-богословский институт Св. Апостола Андрея, 2005. – С. 597–621.

Резюме

Бордюг Т.О. Забезпечення права на життя зачатої, але ще не народженої дитини.

Автор вважає, що правоздатність (у матеріальному праві) виникає з моменту зачаття, а тому обстоює позицію про те, що право повинно охороняти і захищати права дітей ще до їх народження, у тому числі й право на життя. У статті також розглянуто останні події щодо узаконення «постнатальних абортів» у деяких штатах в США, на підставі чого автор робить висновок, що риторика про допустимість абортів переходить вже в іншу площину і виходить далеко за межі аргументів, які до цього приводилися причіниками абортів на захист їх прийнятності. У статті обґрунтовується, що проблема штучного переривання вагітності повинна вирішуватися не стільки на рівні закону, скільки на рівні моралі, культури і суспільної свідомості через просвітницьку діяльність та соціальні програми, а також через розділення суспільством із жінками тягаря відповідальності у вихованні та забезпеченні не заплановано, не бажано зачатих та згодом народжених дітей.

Ключові слова: дитина, право на життя, правоздатність, аборт, штучне переривання вагітності, право, мораль, культура, суспільна свідомість.

Резюме

Бордюг Т.А. Обеспечение права на жизнь зачатого, но еще не родившегося ребенка.

Автор считает, что правоспособность (в материальном праве) возникает с момента зачатия, а потому отстаивает позицию, согласно которой право должно охранять и защищать права детей еще до их рождения, в том числе и право на жизнь. В статье также рассмотрены последние события узаконивания «постнатальных абортів» в некоторых штатах в США, на основании чего автор делает вывод, что риторика о допустимости абортів переходит в другую плоскость и выходит далеко за пределы аргументов, которые до этого приводились сторонниками абортів в защиту их приемлемости. В статье обосновывается, что проблема искусственного прерывания беременности должна решаться не столько на уровне закона, сколько на уровне морали, культуры и общественного сознания через просветительскую деятельность и социальные программы, а также через разделение обществом с женщинами бремени ответственности в воспитании и обеспечении не запланировано, не желательно зачатых и впоследствии рожденных детей.

Ключевые слова: ребенок, право на жизнь, правоспособность, аборт, искусственное прерывание беременности, право, мораль, культура, общественное сознание.

Summary

Bordiuh T. Ensuring the right to life of a conceived, but not born yet child.

The author believes that legal capacity (in substantive law) arises from the moment of conception, and therefore upholds the position that the law should protect the rights of children even before their birth, including the right to life. The article also discusses recent developments in the legalization of “postnatal abortions” in some states in the United States, on the basis of which the author concludes that the rhetoric on the admissibility of abortions goes to another plane and goes far beyond the arguments that were previously cited by supporters of abortions in defense of their acceptability. The article substantiates that the problem of artificially terminating pregnancy should be solved not so much at the level of the law, as at the level of morality, culture and public consciousness through educational activities and social programs, as well as through the sharing with the women of the burden of responsibility for parenting and providing children, who were conceived and subsequently born not preferably.

Key words: child, right to life, legal capacity, abortion, law, morality, culture, public consciousness.